

מסורת הש"ם

א) חגיגה כ: [מנחות כד.], ב) [ז'ל דמנו, א] חגיגה כ: יומא מה. עדיה פ"ח מ"א, ד) חגיגה סט, ט) [עדיה פ"ב משנה ג], ו) [ויקרא יא, ו] ויש"ע ומוס' חגיגה כ: ד"ה ואלו הכי ומוס' מנחות כ"ה ד"ה יאלו ומוס' חולין לה. ד"ה און ק"ן.

תורה אור השלם

1. ק"ף אות פקדון וז"ב מלאה קטורת: במדבר ו יד

גיליון הש"ם

גמ' כל מה שבק"ף אחת. ע"י חולין לו ע"א מוס' ד"ה ד"ה ד"ה:

מוסף רש"י

מי לא עסקין דנגע בשני. מי לא מניין לתשמע מינה דלפילו נגע בשני נמי קאמר לא יאכל דהא בכל טמא כמיני ועמי חקיקי עמא (פסחה ל) דהא אשכח דחקיקי טמא דכמיני כל אשר נאשו יומא, וה"ל הכלי כמיני ומוס' שבתות עמי וק"י ליה טמא, וקאמר רחמנא והבשר אשר יגע בכל טמא אפילו בשני וה"ל שר שלישי לא יאכל והאי קרא בשני שלמים כמיני (חגיגה כד). הבלי מצרף את מה שבתוכו. תמימות אכולין הרבה ככלי אחד ונגע טמא כחלד כולן. הכלי מנרפן לויית מן חמיה אחת ומתמא טולן (חגיגה כד). ויש"ע נגע טמא ומוס' פסל את שם טולן (מנחות כד). אבל לא לתרומה. אלא אותה שנגע בה היא ראשון והנוגעת בה היא שניה והנוגעת בשניה שלישית, והבשר שרירות (חגיגה כ). חקיקי ר"ע. רש"י קאמי קמי עידי ר"ש על אשר טמא שנגע טמא בתקנתו פסל את טולן (חגיגה כ). פסל את כולן. שו"א אחת מחמת עשרה מעלות ומתמא בחמיר מעלות (חגיגה כ). אבל מנרפן כל מה שבתוכו להיות כאלו נגע בטולן (וימא חח).

מוסף תוספות

א. [ד] מוכח מדבריו ר' יוסי בהריא דלית ליה דר"ע דאי וכו'. מוס' ה"ל"ש. ב. ה"ל למימר מיניו רביעי מן התורה. ר' יוסי דור. ג. כגון כלי נגע לשרץ דהוי ראשון, ונצט"ח או לבונה נגעו לכלי ויהו שני, והבשר נגע לעצמי הלבונה דהוי שלישי, ונצט"ח משכחת לה כגון שרץ שנגע לכלי והכלי נגע לאוכל דהוי אוכל שני, ועצום הלבונה נגע לאוכל והוי שלישי, ואוכל או משקה נגעו לעצמי או לבונה דהשתא הוה רביעי. מוס' ר"פ. ד. ד"ב דאורייתא הוא מהא דקתי בפרק חומה בקדש הרביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה. מוס' ש"מקץ. ה. ומוס' ה"ל"ש מוקף.

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

ככל טמא מי לא משמע נמי דאי נגע בשני. דהא שני נקרא טמא כל אשר בתוכו יטמא. והשתא דשמעינן ליה לר' יוסי בשלישי לתרומה ולא רביעי ורביעי לקודש ולא חמישי על כרחיך לית ליה שני עושה שלישי בחולין ולא דריש יטמא יטמא דאי אית ליה ליתיה לרביעי בתרומה בק"ו מטבול יום ומה טבול יום שומת בחולין פסול בתרומה שלישי פסול בחולין אין דין שיעשה רביעי בתרומה ודיו ליכא למימר דא"כ מפריך ק"ו דהא שלישי לתרומה נפקא לן מקרא כי היכי דנפקא לן שלישי בחולין ורביעי בקל וחומר וחמישי בקודש ורביעי ממוסר כפורים אלא ודאי לית ליה לרבי יוסי שני עושה שלישי בחולין: אלא רבי עקיבא לא סבר לה ר' יוסי ויוסי מנלן. דילמא ר"ע אית ליה נמי ק"ו דר' יוסי ומייתי ליה בהאי ק"ו רביעי בתרומה וחמישי בקודש: א"ל אס איתא דיש חולקים בדבר הזה וכי לא ישתמיט שום מגא ולימתי רביעי בתרומה כדא דוכחא. ורבי עקיבא לך נמי יומא ר"ע היא אלא ודאי לית ליה לר"ע ק"ו דר"י משום פירכא דדור אחרון כדאמר במסכ' סוטה (דף ס:) עמיד דור אחרון לטור את השלישי בתרומה שאנו מטמאין אותו בקל וחומר מטבול יום כדאמרן ודור אחרון פריך מה לטבול יום שכן אף הטומאה הלך לר"ע נמי דאית ליה שלישי בחולין לא מיימתי שום מעלה טפי לתרומה בק"ו מטבול יום משום הא פירכא ושלישי בין בתרומה בין בחולין נפקא לן מקרא צהריא דרבי

יטמא יטמא ורביעי בקודש נמי מוהבשר אשר יגע בכל טמא מי לא עסקין דנגע בשלישי דהא לר"ע הואיל ודריש יטמא יטמא אשכחן שלישי דחקיקי טמא ומשכחת לה דלתי משקה רביעי הכי שרץ טימא כלי וה"ל ראשון וכלי אוכל ואוכל משקה ומשקה אוכל דהא לר"ע טומאת משקין דאורייתא וחמישי בקודש לא מיימתי בק"ו ממחוסר כפורים דאיכא למיפך מה למחוסר כפורים שכן אף הטומאה, ומציעי לן לר"מ ור"א דאמרו צהריא דמשקין אין מטמאין דבר אחר מן התורה ולרבי יוסי נמי דאוקימנא דליה לא ס"ל היכי משכחת קודש בא לידי רביעי שרץ כלי הוי ראשון וכלי אוכל הוי שני ואוכל משקה הוי שלישי והיאך יבא לידי רביעי וי"ל דעל כרחיך לא משכחת לה אלא מדרבנן ומעד דקמתי לה גבי מעלות דחומר בקודש (חגיגה כ:) דק"ל הם דכולהו מדרבנן ניינהו וחו ממש מעלות האחרונות היא ולאחר התם ה' אחרונות לית להו דררא לטומאה דאורייתא וצמכת סוטה נמי סוגיא דשמעתא דרבי יוסי מדרבנן אולא ואוכל שלישי לר' יוסי בקודש דקאמר לעיל ולמדנו שלישי בקודש מן התורה מהיכן קיבלה הואיל ואין משקה מטמא אוכל על כרחיך מאוכל קיבלה וס"ל טומאה עושה כיוצא בה צדקדים ואוכל דמטמא משקה כיון דלא דרשי יטמא יטמא לא ידענא מהיכא נפקא ליה לר' עשה מהאי קרא וכו' ויתן מים על זרע וגו' ודרשני הוה

טמא ואינו עושה כיוצא בו [לעיל יח:] ומדאליטריך קרא למעוטי כיוצא בו מכלל דמטמא אחרים וכ"ת טמא הוא הרי הוא טמא ואינו מטמא אחרים א"כ לשתוק קרא מיניו ולכתוב טמא ומהיכא תיתי לן טומאה לאחרים. ואי קשיא הואיל ומשקין לא מטמאין אחרים לרבי יוסי תו לא מיתוקמא מנתי' כתרמא דתריך ר' ירמיה לעיל [טו:] ואודה ר' יוסי לטעמיה והדר קושיין לדוכתא אמאי אינהו הוי המדה מדה ומדה היא לא תיקשי דכי אוקימנא ואודה רבי יוסי לטעמיה דמא טעמא דהא מנתי' דר' יוסי אליצא דר"ע אוקימנא דריש יטמא יטמא דהא מהא מיימתינן קייעתא עליה. ואני שמעתי דר' יוסי אית ליה יטמא יטמא גבי משקין והא דאמר לא ס"ל צהריא דאכולין דר"ע אמרן לענין טומאה עושה כיוצא בה ועכשיו אמה בא לידי רביעי שרץ כלי כלי אוכל ואוכל משקה ומשקה אוכל ואי אפשר להעמידו מפני כמה תשובות ומיהו לר"מ למאן צהריא טומאת משקין לא מטמא אחרים לאו דאורייתא לא משכחת לה רביעי אלא מדרבנן: ואנן אהיני נסמון. משום דלא אשכחן תנא מינה דר"ע לית ליה ק"ו: דק ואשפת. צהריא דאמר ר"ע רביעי ולא חמישי: פגלי מנרפן מה שצטובו. עריצה ארוכה וזה אוכלי קודש מנרפן ואוכלי קודש מנרפן ואין נוגעין זה בזה ונגע טמא באוכלין שצראש אחד וצכלי לא נגע ואוכל אין מטמא כלי אפי' מדרבנן ופ"ה האוכלין שצשני ראשיה טמאים שהכלי מנרפן: מעדומו. ע"י עדומו: הוסיף ר"ע. צדוות: לזונה וגחלים. אע"ג דלאו אוכלין ניינהו חייבת הקודש מכשרתן ומשויהו להו אוכל צפ' כל שעה [לקמן לה.]: פסל אס כוון. אלמא מנרפן כלי מה שצטובו דאי משום דנגעי אהדי נהי דגחלת שנגע בה מטמא את חזרתה אצל חזרתה תו לא מטמא דא"כ ה"ל ששי ושציעי עד ק' ומאותו עדות נשנית משנה זו דהכלי מנרפן וקמתי צהריא רביעי בקודש פסול אלמא דר"ע חמישי לית ליה שלישי בתרומה אין רביעי לא אלמא לית ליה לר"ע ק"ו דר' יוסי. בלשון אחר שמעתי יורד לעמקי תהום וא"ל להעמידו: אלמא קסבר לירוף דרבנן. מילתא בצנפי נפשה היא. מדא"ר יוחנן מעדותו של ר"ע נשנית אלמא קסבר ר' יוחנן לירוף דכלי לקודש דקמתי גבי מעלות לאו דאורייתא הוא אלא מדרבנן מעדותו של ר"ע דמדרבנן הוא דגחלים ולזונה לאו בני קבולי טומאה ניינהו אלא מדרבנן ואע"ג דאמר מר והבשר [ויקרא ו:] לרבות עינים ולזונה אמרי' ככל שעה [לקמן לה.] דמעלה מדרבנן היא: ופליגא. דר' יוחנן אדר' חנין: כף אחת. בקטורת כמיז דקודש הוא: סנן הסס. צעדיות ועל הממט העיד עם שאר עדיות שאם נמאלת צבשר קודש שהספין שנגע בה והידים של כהן שנגעו בה טהורין והבשר טמא ולקמיה [ע"ב] מפרש האי מחט מאי טומאה הוה ציה: זכינו.

פרק ראשון פסחים

ניתני נמי רביעי בתרומה. וה"ה דהוה מצי למימר א' אי סבר לה כר"ע אמאי אליטריך לאיתי' בקל וחומר רביעי בקודש ממחוסר כפורים ב מגופיה דקרא שמעינן ליה כיון דשלישי טמא בחולין קרי כלא והבשר אשר יגע בכל טמא וגו' כי היכי דדרשני השתא לענין שלישי: א"ל אישתמיט תנא וליתי רביעי בתרומה וחמישי בקודש. פ"ה דלמ"ד טומאת משקין לטמא אחרים דרבנן לא משכחת רביעי בקודש אלא מדרבנן ועל ידי עינים ולזונה משכחת לה שפיר. כדפי' לעיל ור"ל דמיציעיא ליה אי מהני חיבת הקודש למימתי ציה ראשון ושני יצבור דאולו מטמא אולו ומה שפ"ה מדקמתי לה גבי מעלות צפרק חומר בקודש (חגיגה כ: ושס) אס כן דרבנן היא אין נראה לר"י דהא אוקמנא כר"ע ואיכו דריש יטמא יטמא ע"כ רביעי בקודש דאורייתא דקרי כאן והבשר אשר יגע וגו' ולירוף נמי דאורייתא לרבי חנין? והא דלאמר בחגיגה (שס כא:) חמש מעלות אחרונות לית להו דררא טומאה דאורייתא רבינו חננאל לא גרס דאורייתא ואפילו אי גרס ליה ה"פ לית להו דררא טומאה דאורייתא שלא היה לתבוע לטמאה לפי שכן רחוקין מן הטומאה דמן הדין היה להם להיות טהורים ועוד פ"ה דמלן דלא דריש יטמא יטמא נפקא ליה דאולו מטמא אחרים מדאליטריך טמא הוא למעוטי שאין טומאה עושה כיוצא בה אורי' הימא לאציי ולרב דאס צר אהבה אצל לרבינא דלאר מקרא מלא דבר הכתוב דילמא אמה הוא לקדשים דה"ל עשוין כיוצא בהן מוהבשר אשר יגע בכל טמא: א"ל קסבר צירוף דרבנן. יש פ"י מרש"י שפרש דייק לר"ע דלירוף דרבנן דמדאורייתא אין טומאה לזונה וגחלים דהא לאו אוכל ניינהו דמעלה דרבנן היא מה שמקבלין טומאה וצפ' כל שעה [לקמן לה.] קרי לה מעלה ואין זה ראיה דהתם נמי קרי לה מעלה להציה כפרתו אוכל צקדשים אף על גב דהוי דאורייתא כדריש צפרק הערל (יבמות עד:) ועוד דצהריא מוכח צפרק שני דחולין (דף לו:) דוהבשר לרבות עינים ולזונה לאו אסמכתא היא דמוכח התם מינה דחיבת הקודש מכשר דאורייתא ונראה לר"י כמו שהוגע גבי דייק לירוף דרבנן מהא דקמתי רישא על אפר חטאת שאס נגע טמא צקדש טמא אס כולו וחו מדרבנן שאפר חטאת אינו קודש אלא חול' דמוכח צפרק התכלת (מנחות גב. ושס) שאין מועלין באפר פרה וקמתי הוסיף ר"ע משמע דהוי דרבנן כמו רישא: שאין טומאת ידים במקדש. מינה לר"י אמאי היה להם להיות טמא? הא אין צהן היסח הדעמו ואי משום דאמר צפ' צתתא דחגיגה (דף כד. ושס) כל הפוסל התרומה מטמא ידים להיות שניות א"כ מאי קא פריך תרוייהו צו ביום גזרו והא הנהו ידים שפוסלות התרומה איירי צתסת

ויס' ליה דתני אבא שאול טבול יום תחילה לקודש לטמא שניים הפוסל אחד הא אסיקנא דר' יוסי לית ליה הא דאבא שאול. תנן התם במס' עדיות פ"ב. ועל המחט שנמצאת בבשר שתספין והידים טהורות, מכלל שלא גזרו על הידים טומאה במקדש, זכינו שאין טומאת ידים במקדש.

עין משפט נר מצוה

קבא א מיי פ"ח מהל' אבות הטומאה הלכה ז: קבב ב ג מיי פ"ב מלכות אבות הטומאה הלכה ז: ד מיי פ"ח מהל' טומאת אולנות הלכה ז: קבג ה מיי פ"י מהל' טומאת אולנות הלכה ז: קבד ו מיי פ"ח מהל' אבות הטומאה הלכה ז:

רבינו חננאל

ככל טמא לא יאכל בטמא לא נאמר אלא בכל טמא, אלו נאמר בטמא הייתי אומר זה טמא ראשון, למה נאמר בכל טמא להוסיף טמא אחר זה טמא שני. ובתב לא יאכל הנוגע בזה הטמא. הנה נמצא שלישי מן התורה רביעי מקל וחומר דאמרו ומה מחוסר כפורים שבוחר בתרומה כו'. או ס"ד דר' יוסי סבר לה כו' עקיבא דאית ליה שלישי בחולין, ליתנו רביעי בתרומה וחמישי בקודש, דהא מעלה לכל אחר ואחר ניינהו, מכאן למדנו דר' יוסי לית ליה הא דר"ע, ותו אשכחין בהריא בבסכת סוטה דר' יוסי סבר אין שני עושה שלישי בחולין. ור' עקיבא נמי לית ליה הא דר' יוסי ותנאי ר' יוסי שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקודש, דאי ס"ד דאית ליה, כיון דאית ליה לר' עקיבא דרבי עושה שלישי בחולין כמפורש בתורות כהנים, נמא שלישי שפסול בחולין אינו דין עושה רביעי בתרומה, וכי האי דינא נתיי חמישי בקודש ולימא ר' יוסי אליבא דר' עקיבא רביה אמרה וליה לא סבירא ליה, אלא מילא אשכחן גנא דתני הכי, ש"מ דאפילו ר' עקיבא לית ליה רביעי בתרומה ולא חמישי בקודש, דהא לית ליה האי דינא דרן ליה ר' יוסי ומתמיהין וכי אהאי סבירא ניקוט וניסמון. ודק רב כהנא ואשכח הא דתנן במס' חגיגה הכלי מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה, והביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה. ואמרינן מעדותו של ר' עקיבא נשנית משנה זו, דתנן הוסיף ר' עקיבא הסלת והקטורת והלבונה והגחלים שנגע טבול יום במקצת פסל את כולן, כלומר אם נגע טבול יום במקצת הסלת נפסלה כולה, וכן הלבונה והקטורת כיוצא בה. ויש אומרים פירוש אחר, אם נגע טבול יום בסלת נעשה (תחלת) הסלת ראשון, והקטורת שני הלבונה שלישי והגחלים רביעי. ער כאן של תורה פירוש והוא דנגעי אהדי, אבל אי לא נגעי אהדי, או אם יש שם עוד חמישי והכלי הוא דמנרפן מדרבנן הוא דמיפסילא אבל מדאורייתא לא. ופליגא דר' חנן דאמר צירוף דאורייתא, דכתבי כף אחת עושה זהב, עשה הכתוב כל מה שבקף אחר. וקמתי סיפא דהא דדייקין עלה מעדותו של ר' עקיבא נשנית הרביעי בקדש פסול רביעי ולא חמישי. וז"ל

